

Θ.Α. ΑΜΕΛΙΔΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ
ΚΑΙ
ΝΕΟΤΕΡΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ

Β΄ Λυκείου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ένα από τα πιο βασικά προβλήματα – προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει ο καθηγητής που διδάσκει το μάθημα της Ιστορίας, είναι να κάνει το μάθημα ενδιαφέρον, ελκυστικό, να παρασύρει τους μαθητές σ' ένα ταξίδι μέσα στο χώρο και το χρόνο προσφέροντας όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία θα μείνουν στο νου και στην ψυχή του μαθητή. Να ξεφύγει από μια στείρα παράθεση γεγονότων, καταστάσεων, ονομάτων, χρονολογιών, που ο μόνος στόχος είναι να μάθουν οι μαθητές το μάθημα για την επόμενη μόνο ημέρα που θα εξεταστούν. Αυτός ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας έχει δυστυχώς ως αποτέλεσμα οι σημερινοί μαθητές να απεχθάνονται το μάθημα της Ιστορίας και να είναι σε μεγάλο βαθμό ανιστόρητοι.

Αυτό το ψηφιακό βιβλίο με τις δυνατότητες που μας προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση, έχει την προσδοκία να συμβάλει σε κάποιο βαθμό, ώστε να ξεπεραστούν πολλά από τα παραπάνω προβλήματα. Έχει γραφεί μέσα από την πολύχρονη εμπειρία διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη σχολική πράξη, γνωρίζοντας τις ανάγκες τόσο του καθηγητή όσο και του μαθητή. Δε θέλει να είναι ένα απλό σχολικό βοήθημα που ο μόνος στόχος του είναι ο «καλός βαθμός» στην Ιστορία, αλλά ένα βοήθημα που θα βοηθήσει τον καθηγητή για την πληρέστερη διδασκαλία του μαθήματος στην τάξη, αλλά και να βοηθήσει το μαθητή για να κατανοήσει το μάθημα και να αγαπήσει την Ιστορία.

Το κάθε κεφάλαιο του σχολικού βιβλίου χωρίζεται σε ενότητες ακριβώς με το ίδιο λεξιλόγιο σε διαγραμματική μορφή για να είναι πιο κατανοητό στο μαθητή, ενώ παράλληλα τα βασικά σημεία τονίζονται με έντονα γράμματα.

Το ηλεκτρονικό αυτό βιβλίο είναι γραμμένο σε μορφή PDF.
Υπάρχουν δύο αρχεία:

α) «Εκτύπωση βιβλίου» που ο συνάδελφος - καθηγητής μπορεί να εκτυπώσει ό,τι θέλει από το βιβλίο και να το διανέμει στους μαθητές του.

β) «e-τάξη» για να χρησιμοποιηθεί σε Η/Υ και σε διαδραστικό πίνακα. Ό,τι πληροφοριακό υλικό χρειάζεται για το μάθημα (όπως ονόματα, δυναστείες, γεγονότα, κτίσματα, νομίσματα, χειρόγραφα, εικόνες, χάρτες, έργα τέχνης κ.ά) μπορεί να εμφανιστεί κάνοντας «κλικ» επάνω στην αντίστοιχη λέξη που υπάρχει με μπλε χρώμα. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχουν σε χρονολογικούς πίνακες όλες οι χρονολογίες του βιβλίου. Υπάρχουν επίσης χρηστικοί πίνακες των αυτοκρατόρων και των δυναστειών που με ένα «κλικ» επάνω στην αντίστοιχη εικόνα εμφανίζεται πλούσιο εποπτικό υλικό και πληροφορίες. Για πρώτη φορά σε σχολικό βιβλίο υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός χαρτών – πάνω από 200 – είτε γενικοί είτε χωρισμένοι ανά αιώνα. Έτσι το μάθημα εμπλουτίζεται με πολλές χρήσιμες πληροφορίες δίχως να χρειάζεται ο καθηγητής να κουβαλά ένα σωρό πληροφοριακό υλικό από χάρτες και βιβλία, αφού όλα αυτά του παρέχονται έτοιμα και απλά με μια απλή κίνηση.

Στο βιβλίο, επειδή είναι σε ηλεκτρονική μορφή, μπορεί ο καθηγητής να υπογραμμίσει, να σημειώσει, να κάνει οποιαδήποτε προσθήκη θέλει, εφόσον είναι ένα «ζωντανό» βιβλίο, το οποίο συνέχεια μπορεί να εμπλουτίζει.

Θεσσαλονίκη 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο Πρώτο	
Από το θάνατο του Ιουστινιανού ως την αποκατάσταση των εικόνων και τη συνθήκη του Βερντέν (565-843)	
1. Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού και η κρίση της Αυτοκρατορίας (565-610)	9
2. Η βασιλεία του Ηράκλειου (610-641). Αποφασιστικοί αγώνες και μεταρρυθμίσεις	17
3. Η εμφάνιση του Ισλάμ	23
4. Οι αραβικές κατακτήσεις και οι συνέπειές τους	26
5. Η εικονομαχία	31
6. Κοινωνία και οικονομία	36
7. Σλάβοι και Βούλγαροι	42
8. Το φραγκικό κράτος υπό τις δυναστείες των Μεροβιγγείων και των Καρολίδων	
Κεφάλαιο Δεύτερο	
Η εποχή της ακμής: Από τον τερματισμό της εικονομαχίας ως το σχίσμα των δύο εκκλησιών (843-1054)	
1. Προοίμιο της ακμής του Βυζαντίου (843-867)	53
2. Οικονομία	59
3. Κοινωνία	63
4. Διοίκηση και νομοθεσία	67
5. Η διεθνής ακτινοβολία του Βυζαντίου	71
6. Οι διάδοχοι του Βασιλείου Β' (1025-1054)	80

7. Οικονομία και κοινωνία στη δυτική Ευρώπη. Το σύστημα της φεουδαρχίας	83
Κεφάλαιο Τρίτο	
Από το σχίσμα των δύο εκκλησιών ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους (1054-1204)	
1. Εσωτερική κρίση και εξωτερικοί κίνδυνοι (1054-1081)	87
2. Η εσωτερική πολιτική των Κομνηνών	92
3. Η ανατολική πολιτική των Κομνηνών. Η εξάπλωση του Ισλάμ και η απώλεια της Μικράς Ασίας	95
4. Η ιταλική και βαλκανική πολιτική των Κομνηνών	97
5. Οικονομικές μεταβολές στη δυτική Ευρώπη	101
6. Κοινωνία και εξουσία στη δυτική Ευρώπη	105
7. Οι σταυροφορίες	110
Κεφάλαιο Τέταρτο	
Η λατινοκρατία και η παλαιολόγεια εποχή (1204-1453). Ο ύστερος μεσαίωνας στη Δύση	
1. Τα λατινικά κράτη και η αντίσταση των Ελλήνων	118
2. Τα ελληνικά κράτη: Τραπεζούς, Ήπειρος, Νίκαια	123
3. Μιχαήλ Η΄ και Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγοι	127
4. Προσπάθειες ανόρθωσης της αυτοκρατορίας και εμφύλιος πόλεμος	132
5. Η άνοδος της σερβικής δύναμης υπό τον Στέφανο Δουσάν (1331-1335)	134
6. Οι Οθωμανοί και η ραγδαία προέλασή τους	136
7. Η άλωση της Κωνσταντινούπολης	141
8. Η δυτική Ευρώπη στη διάρκεια του ύστερου μεσαίωνα	146

Κεφάλαιο Πέμπτο

Ο μεσαιωνικός πολιτισμός: Γράμματα, επιστήμες, τεχνολογία, τέχνη

1. Ο βυζαντινός πολιτισμός	152
2. Ο μεσαιωνικός δυτικός πολιτισμός	168
3. Η βυζαντινή πολιτισμική παράδοση στους βαλκανικούς λαούς και τη Ρωσία	177
4. Ο αραβικός πολιτισμός	179

Κεφάλαιο Έκτο

Από την άλωση της Κωνσταντινούπολης και τις ανακαλύψεις των νέων χωρών ως τη συνθήκη της Βεστφαλίας (1453-1648)

1. Από τον μεσαίωνα στους νέους χρόνους	183
2. Αναγέννηση και ανθρωπισμός	189
3. Οι ανακαλύψεις	196
4. Η θρησκευτική μεταρρύθμιση (1517-1555)	205
5. Η Ανατολή υπό την οθωμανική κυριαρχία	216
6. Η μέση και ύστερη λατινοκρατία στον ελλαδικό χώρο (1460-1650) και την Κύπρο (15 ^{ος} -16 ^{ος} αι.)	228
7. Ο ανταγωνισμός των ευρωπαϊκών δυνάμεων και ο τριακονταετής πόλεμος (1618-1648)	236
8. Ο πολιτισμός της αναγέννησης	239

Κεφάλαιο Έβδομο

Από τη συνθήκη της Βεστφαλίας (1648) έως το συνέδριο της Βιέννης (1815)

1. Ο Διαφωτισμός	250
2. Οικονομικές εξελίξεις: Απαρχές της βιομηχανικής επανάστασης και οικονομικές θεωρίες	263
3. Η αμερικανική επανάσταση	268

4. Η γαλλική επανάσταση και η ναπολεόντεια περίοδος (1789- 1815)	274
5. Το τέλος της λατινοκρατίας στον ελληνικό χώρο	294
6. Η παρακμή της οθωμανικής αυτοκρατορίας	296
7. Η πνευματική ζωή κατά το 17 ^ο και 18 ^ο αιώνα	304
8. Η ελληνική πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας	316
Χρονολογικοί πίνακες ιστορικών γεγονότων	321
Χρονολογικοί πίνακες Επιστημών - Γραμμάτων – Τεχνών του Μεσαίωνα - Αναγέννησης - Διαφωτισμού	332
Πίνακες βυζαντινών δυναστειών	342
Πίνακας ονομαστικός βυζαντινών αυτοκρατόρων	370

β. Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες

❖ Α΄ Σταυροφορία (1096-1099)

• Αίτια συμμετοχής

- Πολλοί πιστοί, διαποτισμένοι από την ιδέα του ιερού πολέμου, ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στο κήρυγμα του πάπα.
- Είδαν στην πρόσκληση του μία ευκαιρία,
 - ✓ για να εξασφαλίσουν την αιώνια σωτηρία και,
 - ✓ συγχρόνως, να βελτιώσουν τη δεινή οικονομική θέση τους.

• Προέλευση στρατιών

- Οι στρατιές της Πρώτης Σταυροφορίας προήλθαν κυρίως από περιοχές όπως η Φλάνδρα, η Προβηγκία, η Ν. Ιταλία κ.ά., όπου στο β΄ μισό του 11ου αι. σημειώθηκε μεγάλη αύξηση του πληθυσμού και εκδηλώθηκαν, με ιδιαίτερη ένταση, πείνα και επιδημίες.

Κάνετε κλικ εδώ

❖ Διάκριση και εξέλιξη Α΄ Σταυροφορίας

Η Πρώτη σταυροφορία (1096-1099) περιλάμβανε πολλές και διαφορετικές στρατιές.

• Λαϊκή σταυροφορία

- Στην αρχή ξεκίνησε μία ανοργάνωτη λαϊκή σταυροφορία, αποτελούμενη από φτωχούς και αγρότες.
- Διέσχισαν λεηλατώντας τη βυζαντινή επικράτεια, αλλά στη Μ. Ασία εξοντώθηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν από τους Τούρκους.

• Φεουδαρχική σταυροφορία

- Ακολούθησαν οι φεουδάρχες. Οι στρατιές τους προωθήθηκαν στο βυζαντινό έδαφος.
- Ο Αλέξιος επιδίωξε να διασφαλίσει τα βυζαντινά συμφέροντα και έπεισε τους σταυροφόρους να του υποσχεθούν πίστη.

- Στη συνέχεια, με τη βοήθεια του Αλεξίου, οι σταυροφόροι πέρασαν στη Μ. Ασία και νίκησαν τους Τούρκους στο Δορύλαιο (1097).
- Τα εδάφη αποδόθηκαν, βάσει συμφωνίας, στο Βυζαντινό Κράτος.
- Τα Ιεροσόλυμα καταλήφθηκαν με έφοδο τον Ιούλιο του 1099 και μετατράπηκαν, όπως και άλλες κατακτημένες περιοχές, σε φραγκικό βασίλειο.

❖ Β΄ Σταυροφορία (1147-1149), Γ΄ Σταυροφορία (1189-1192)

• Αίτια

- Η λατινική κυριαρχία φαινόταν ότι θα διαρκούσε.
- Όμως οι Μουσουλμάνοι σημείωσαν σημαντικές στρατιωτικές επιτυχίες σε βάρος των σταυροφορικών κρατιδίων. Η εξέλιξη αυτή προκάλεσε τη Δεύτερη και Τρίτη Σταυροφορία (12ος αι.),

➤ Αποτελέσματα

- που τελείωσαν με επώδυνες στρατιωτικές ήττες για τους Σταυροφόρους,
- καθώς και με απώλειες για το Βυζάντιο.

• Κύπρος

- Ο βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο και την πούλησε στους Φράγκους Λουζινιάν.
- Έτσι εγκαινιάστηκε στη Μεγαλόνησο η Λατινοκρατία, η οποία διήρκεσε τέσσερις περίπου αιώνες.

III. Δυναστεία του Θεοδόσιου (379-457)

Εικόνα	Όνομα	Βασιλεία	Διαδοχή - Γεγονότα	Θάνατος
	Θεοδόσιος Α'	19 Ιανουαρίου 379 – 17 Ιανουαρίου 395	392 Ανακηρύχθηκε Αύγουστος της Ανατολής από το Γρατιανό μετά το θάνατο του Βαλεντιανού. 379 Έγινε μόνος ανώτερος Αύγουστος μετά το θάνατο του Βαλεντινιανού Β'. 381 Β' Οικουμενική Σύνοδος της Κων/πολης 390 Με διαταγή του σφάζονται 7000 Θεσσαλονικείς στον ιππόδρομο της πόλης. 392 Στράφηκε κατά της αρχαίας θρησκείας. Απαγορεύει Ολυμπιακούς Αγώνες, Ελευσίνια Μυστήρια. 395 Μοιράζει την αυτοκρατορία στους γιους του.	17 Ιανουαρ. 395. Από φυσικά αίτια.
	Αρκάδιος	17 Ιανουαρίου 395 – 1 Μαΐου 408	Γιος του Θεοδόσιου Α'. 383 Ανακηρύχθηκε Αύγουστος της Ανατολής από τον πατέρα του Θεοδόσιου Α'. 395 Έγινε ανώτερος Αύγουστος της Ανατολής μετά το θάνατο του πατέρα του.	1 Μαΐου 408. Από φυσικά αίτια.
	Θεοδόσιος Β'	1 Μαΐου 408 – 28 Ιουλίου 450	408 Γιος του Αρκάδιου, διαδέχθηκε τον πατέρα του μετά το θάνατό του. 425 Ίδρυση Πανεπιστημίου Κων/πολης. 431 Γ' Οικουμενική Σύνοδος της Εφέσου. 438 Δημοσίευση Θεοδοσιανού Κώδικα.	28 Ιουλίου 450. Από φυσικά αίτια (ατύχημα από ιππασία).
	Μαρκιανός	Καλοκαίρι 450 – Ιανουάριος 457	450 Ορίστηκε ως διάδοχος (και σύζυγος) από την Πουλχερία, αδελφή του Θεοδόσιου Β'. 451 Δ' Οικουμενική Σύνοδος της Χαλκηδόνας.	Ιανουάριος 457. Από φυσικά αίτια (γάγγραινα).

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

330	Ίδρυση της Κωνσταντινούπολης
568	Οι Λογγοβάρδοι κατακτούν μεγάλο μέρος της Ιταλίας
591	Ο βασιλιάς των Περσών Χοσρόης Β΄ υπογράφει ειρήνη με το Μαυρίκιο
602	Θάνατος του αυτοκράτορα Μαυρίκιου. Τον διαδέχεται ο Φωκάς
613	Οι Πέρσες κατακτούν τη Συρία. Ο Μωάμεθ αρχίζει τη διδασκαλία της νέας του θρησκείας
614	Οι Πέρσες κατακτούν τα Ιεροσόλυμα και αφαιρούν τον Τίμιο Σταυρό
619	Ο Ηράκλειος κλείνει ειρήνη με το Χαγάνο (αρχηγό) των Αβάρων
622	Ο Μωάμεθ εκδιώκεται από τη Μέκκα και καταφεύγει στη Μεδίνα (Εγίρα).
626	Οι Άβαροι και οι Σλάβοι πολιορκούν την Κων/πολη, αλλά αποκρούονται. Σύνθεση Ακάθιστου Ύμνου
630	Ο Ηράκλειος υψώνει στα Ιεροσόλυμα τον Τίμιο Σταυρό.
632	Θάνατος του Μωάμεθ
640	Κατάκτηση της Συρίας, Περσίας, Παλαιστίνης, Μεσοποταμίας, Αρμενίας από τους Άραβες.
674-678	Οι Άραβες επιχειρούν να κατακτήσουν την Κων/πολη, αλλά αποτυγχάνουν
717	Ο αραβικός στόλος φθάνει στην Κων/πολη, αλλά αποτυγχάνει
726	Καταστροφικός σεισμός με επίκεντρο το θαλάσσιο χώρο Θήρας και Θηρασίας. Έναρξη εικονομαχίας
730	Διάταγμα του Λέοντα Γ΄ προβλέπει την καταστροφή των εικόνων
732	Οι Φράγκοι αποκρούουν στο Πουατιέ τους Άραβες
754	Η Σύνοδος της Ιέρειας καταδικάζει τη λατρεία των εικόνων
787	Η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος καταδικάζει την εικονομαχία
809	Ο χάνος των Βουλγάρων Κρούμος κατακτά τη Σαρδική (Σόφια)
814	Θάνατος του Κρούμου
821	Κίνημα του Θωμά Σλάβου
822	Πολιορκία της Κων/πολης από το Θωμά Σλάβο, αλλά αποτυγχάνει
823	Σύλληψη και θανάτωση του Θωμά Σλάβου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

1271-1295	Ταξίδι του Μάρκο Πόλο στην Ασία
1274	Σύνοδος της Λυών για την Ένωση των δύο Εκκλησιών
1295	Συνεδριάζει για πρώτη φορά το Αγγλικό Κοινοβούλιο
31/3/1282	Σικελικός Εσπερινός
1309-1378	Μεταφέρεται η έδρα του πάπα από τη Ρώμη στην Αβινιόν της Γαλλίας
1339-1453	Εκατονταετής πόλεμος μεταξύ Γαλλίας και Αγγλίας
1450	Ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος εφευρίσκει την τυπογραφία
1487	Ο Βαρθολομαίος Ντιάζ φθάνει στο ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας
1492	Ο Χριστόφορος Κολόμβος αποβιβάζεται στο Σαν Σαλβατόρ
1494	Συνθήκη της Τορντεζίλα
1498	Ο Βάσκο ντα Γκάμα φθάνει στο Κάλικουτ των Ινδιών
1499	Ο Βάσκο ντα Γκάμα επιστρέφει στη Λισαβόνα
1500	Ο Πορτογάλος Αλβαρέζ Καμπράλ φθάνει στη Βραζιλία
1507	Ο Αμέρικο Βεσπούτσι διαπιστώνει ότι οι περιοχές που ανακάλυψε ο Κολόμβος δεν ανήκουν στην Ασία αλλά σε μια νέα ήπειρο, που πήρε το όνομά του
1515	Ο πάπας Λέων Ι΄ δίνει την άδεια για την έκδοση συγχωροχαρτιών
1517	Ο Λούθηρος θυροκολλά τις 95 θέσεις του σε εκκλησία της Βιτεμβέργης
1519-1522	Ο πρώτος περίπλους της γης από το Φερδινάνδο Μαγγελάνο
1520	Ο Λούθηρος καίει τη βούλα αφορισμού του πάπα
1529	Η Δίαιτα της Γερμανίας αποκηρύσσει το Λουθηρανισμό. Η πρώτη πολιορκία της Βιέννης από τους Τούρκους.
1530	Ομολογία της Αυγούστας (οι βασικές θέσεις του Λουθηρανισμού)
1534	Η οριστική ρήξη της εκκλησίας της Αγγλίας με τη Ρώμη
1535	Εμπορικές διομολογήσεις μεταξύ Γαλλίας και Τουρκίας (Φραγκίσκου Α΄ - Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς)
1545-1563	Σύνοδος του Τρέντο
1555	Ειρήνη της Αυγούστας
1566	Θάνατος του Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ – ΤΕΧΝΩΝ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ - ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ - ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ

Δείκτες χρωμάτων	Επιστήμονας			Λογοτέχνης			Καλλιτέχνης				
ΟΝΟΜΑ	1200	1210	1220	1230	1240	1250	1260	1270	1280	1290	1300
Ακινάτης (1224-1274)			1224					1274			
Βάκων (1214-1294)		1214								1294	
Δάντης (1265-1321)							1265				
Τζιόττο (1266-1337)							1266				
	1300	1310	1320	1330	1340	1350	1360	1370	1380	1390	1400
Αντζέλικο (1387-1455)									1387		
Βοκκάκιος (1313-1375)		1313						1375			
Γεμιστός/Πλήθων(1355-1456)						1355					
Δάντης			1321								
Γκιμπέρτι (1378-1455)								1378			
Ντονατέλλο (1386-1466)									1386		
Πετράρχης (1304-1374)	1304							1374			
Τζιόττο				1337							

	1400	1410	1420	1430	1440	1450	1460	1470	1480	1490	1500
Αντζέλικο						1455					
Αριόστο (1474-1533)								1474			
Γεμιστός/Πλήθων						1456					
Γκιμπέρτι						1455					
Γκοτσόλι (1420-1498)			1420							1498	
Έρασμος (1467-1536)							1467				
Κοπέρνικος (1473-1543)								1473			
Μακιαβέλλι (1469-1527)							1469				
Μιχ. Αγγελος (1475-1564)								1475			
Μορ Τόμας (1478-1535)								1478			

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ

ΟΝΟΜΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΑ	ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ
Αλέξανδρος	912 – 913	Μακεδονική
Αλέξιος Α΄	1081 – 1118	Κομνηνών
Αλέξιος Β΄	1180 – 1183	Κομνηνών
Αλέξιος Γ΄	1195 – 1203	Αγγέλων
Αλέξιος Δ΄	1203 – 1204	Αγγέλων
Αλέξιος Ε΄ Μούρτζουφλος	1204	Αγγέλων
Αναστάσιος Α΄	475 – 476	Λέοντα
Αναστάσιος Β΄	713 – 715	Εκτός δυναστείας
Ανδρόνικος Α΄	1183 – 1185	Κομνηνών
Ανδρόνικος Β΄	1282 – 1328	Παλαιολόγων
Ανδρόνικος Γ΄	1328 - 1341	Παλαιολόγων
Ανδρόνικος Δ΄	1376 – 1379	Παλαιολόγων
Αρκάδιος	395 – 408	Θεοδοσίου
Βαλεντιανός Α΄	364 - 375	Βαλεντιανού
Βαλεντιανός Β΄	375 – 392	Βαλεντιανού
Βάλης	364 - 378	Βαλεντιανού
Βαρδάνης Φιλιππικός	711 – 713	Εκτός δυναστείας
Βασίλειος Α΄	867 - 886	Μακεδονική
Βασίλειος Β΄	976 – 1025	Μακεδονική
Βασιλίσκος	476 – 491	Λέοντα
Γρατιανός	367 – 383	Βαλεντιανού
Ειρήνη η Αθηναία	797 – 802	Ισαύρων ή Συριακή
Ζήνων	474 – 475 (πρώτη βασιλεία) 476 – 491 (δεύτερη βασιλεία)	Λέοντα